ՀԻՄՆԱՎՈՐՈՒՄ

1. Ընդունման անհրաժեշտությունը

«Հանրակրթության մասին» օրենքում 26.06.2023թ փոփոխությամբ 26-րդ հոդվածի 2-րդ մասը՝

2. Առնվազն մեկ անգամ հայտարարված մրցույթի արդյունքներով ուսուցչի թափուր տեղը սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված պահանջները բավարարող անձով չհամալրվելու դեպքում ուսուցչի տվյալ թափուր տեղի համար հայտարարված հաջորդ մրցույթին կարող է դիմել նաև՝

լրացվեց հետևյալ՝ 3-րդ, կետով.

«3) ուսուցչի որակավորում շնորհող բարձրագույն ուսումնական հաստատության ավարտական կուրսի ուսանողը՝ գյուղական բնակավայրի ուսումնական հաստատությունում աշխատելու նպատակով, որի համար աշխատանքային պայմանագրով նախատեսված ժամանակահատվածը կհաշվարկվի որպես աշխատանքային ստաժ»:

Ստացվում է, որ վարչական մարմինը սահմանադրական վարչարարություն իրականացնելիս միևնույն փաստական հանգամանքի, տվյալ դեպքում դպրոցում սովորող աշակերտի, մասով անհավասար, բացասական տարբերակում ունեցող մոտեցում է դրսևորել, որն անթույլատրելի է: Այս փոփոխությունը *խնդրահարույց է* նաև հետևյալ փաստաթղթերի տեսանկյունից.

- ՀՀ Սահմանադրության 29-րդ հոդվածով Հայաստանի Հանրապետությունում արգելվում է խտրականությունը՝ կախված սոցիալական բնույթի որևէ հանգամանքից:
- ՀՀ կառավարության 2021-2026թթ. ծրագրում հստակ ձևակերպված է. Հանրակրթության ոլորտի առկա խնդիրների լուծման համար անհրաժեշտ է մինչև 2026 թվականը հանրապետության բոլո՛ր դպրոցների բոլո՛ր դասարաններում ապահովել բարձրորակ ուսուցչական համակազմ:
- ՀՀ կրթության մինչև 2030 թվականի զարգացման պետական ծրագրում ամրագրված է. Կրթության համակարգում հավասարության ապահովումը և տարածքային անհամաչափ զարգացման մեղմումը պետք է լինեն իրականացվող քաղաքականության անկյունաքարային սկզբունքները:

Այսպիսով, թեև ՀՀ գյուղական բնակավայրի ուսումնական հաստատություններում ուսուցչի թափուր տեղը համալրելը խնդրահարույց է, սակայն անթույլատրելի է խնդրի լուծման համար օրենքի մակարդակով սահմանել ՀՀ Սահմանադրության հետ առերևույթ հակասություն ունեցող, ինչպես նաև ՀՀ կառավարության ծրագրին և ՀՀ կրթության մինչև 2030 թվականի զարգացման պետական ծրագրին առերևույթ հակասող գործողություններ:

Առաջարկվող փոփոխությունը «Հանրակրթության մասին» ՀՀ օրենքը զերծ կպահի վերը նշված հակասություններից:

Բացի այդ. առաջարկվող փոփոխությունը նույնպես կարևորում է առաջ քաշված հիմնախնդրի լուծման անհրաժեշտությունը՝ անընդմեջ երկու անգամ ուսուցչի թափուր տեղի համար հայտարարված մրցույթին սույն հոդվածի 2-րդ մասի 1-ին և 2-րդ կետերով սահմանված պահանջները բավարարող որևէ անձի չդիմելու դեպքում թույլատրելով նույն ուսանողին՝ մասնակցելու մրցույթին:

Բնական է, որ ուսուցչական համակազմի համալրման խնդիր ունեցող բնակավայրերի, և առաջին հերթին գյուղական բնակավայրերի ուսումնական հաստատությունները, կունենան նման իրավիճակ և հետևաբար առաջարկվող լուծումը կվերաբերի իրենց:

Տեսականորեն չի կարելի բացառել, որ նման իրավիճակ կարող են ունենալ նաև քաղաքային բնակավայրերի ուսումնական հաստատությունները:

2. Ընթացիկ իրավիճակը և խնդիրները

ՀՀ գյուղական շատ բնակավայրերի ուսումնական հաստատություններում ուսուցչի թափուր տեղը համալրելը խնդրահարույց է: Եվ այս խնդիրը լուծելու համար ՀՀ կառավարությունը «Հանրակրթության մասին» ՀՀ օրենքում 26.06.2023թ փոփոխությամբ 26-րդ հոդվածի 2-րդ մասը՝

2. Առնվազն մեկ անգամ հայտարարված մրցույթի արդյունքներով ուսուցչի թափուր տեղը սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված պահանջները բավարարող անձով չհամալրվելու դեպքում ուսուցչի տվյալ թափուր տեղի համար հայտարարված հաջորդ մրցույթին կարող է դիմել նաև՝

լրացրեց հետևյալ՝ 3-րդ, կետով.

3) ուսուցչի որակավորում շնորհող բարձրագույն ուսումնական հաստատության ավարտական կուրսի ուսանողը՝ գյուղական բնակավայրի ուսումնական հաստատությունում աշխատելու նպատակով, որի համար աշխատանքային պայմանագրով նախատեսված ժամանակահատվածը կհաշվարկվի որպես աշխատանքային ստաժ:

Սակայն այս փոփոխությունը մի խնդրահարույց հարցը լուծելու համար առաջացրեց մեկ այլ՝ ավելի խնդրահարույց հարց.

Օրենքի մակարդակում հանրապետության դպրոցները տարանջատվեցին գյուղական և ոչ գյուղական բնակավայրերի դպրոցների և 1-ինի դեպքում որպես ուսուցիչ աշխատելու հնարավորություն տրվեց բակալավրիատի կրթական ծրագրով 4-րդ կուրսի ուսանողներին, ովքեր, ի դեպ, որոշ դեպքերում դեռևս մանկավարժական պրակտիկա չեն էլ անցել:

Նման մոտեցումը

- ✓ առերևույթ հակասում է ՀՀ Սահմանադրության 29-րդ հոդվածով Հայաստանի Հանրապետությունում՝ կախված սոցիալական բնույթի որևէ հանգամանքից, խտրականության արգելման պահանջին,
- ✓ խիստ անընդունելի մոտեցում է սոցիալական արդարության տեսանկյունից,
- ✓ հակասում է ՀՀ կառավարության 2021-2026թթ. ծրագրում հանրակրթության ոլորտի առկա խնդիրների լուծման համար սահմանված պահանջներին,
- ✓ հակասում է ՀՀ կրթության մինչև 2030 թվականի զարգացման պետական ծրագրում ամրագրված հետևյալ պահանջին. «Կրթության համակարգում հավասարության ապահովումը և տարածքային անհամաչափ զարգացման մեղմումը պետք է լինեն իրականացվող քաղաքականության անկյունաքարային սկզբունքները»:

Բացի այդ. խոսելով ընդհանրապես գյուղական բնակավայրերի մասին, մենք հնարավորություն ենք տալիս այդ մոտեցման կիրառություն նաև խոշոր քաղաքներին մոտ գյուղական բնակավայրերում և,

ընդ որում, բարձրագույն կրթությամբ ոլորտային մասնագետների և ուսանողների՝ մրցույթին մասնակցության միաժամանակյա հնարավորությամբ, ինչը կարող է տարբեր ռիսկեր առաջացնել:

Կարգավորման նպատակը

Խիստ կարևորելով ՀՀ գյուղական բնակավայրերի ուսումնական հաստատություններում ուսուցչի թափուր տեղերի համալրման անհրաժեշտությունը՝ առաջարկել այդ հիմնախնդրի լուծման մի տարբերակ, որը մի կողմից կլուծի խնդիրը, և մյուս կողմից՝ «Հանրակրթության մասին» ՀՀ օրենքը զերծ կպահի

- սոցիալական անարդարության հիմք հանդիսացող,
- ՀՀ Սահմանադրության պահանջին առերևույթ հակասող,
- ՀՀ կառավարության 2021-2026թթ. և ՀՀ կրթության մինչև 2030 թվականի զարգացման պետական ծրագրերում ամրագրված՝ կրթության համակարգում հավասարության ապահովմանը և տարածքային անհամաչափ զարգացման մեղմմանը միտված քաղաքականության անկյունաքարային սկզբունքները խախտող ձևակերպումներից: